

A photograph showing a person's hand using a computer mouse on a desk. A computer monitor is visible on the left side of the frame. The background is a solid blue color.

Computer in de klas

Ben je klaar voor de ICT-eindtermen?

A horizontal bar with several vertical stripes in various colors including red, yellow, green, and blue.

Gebruiken jouw leerlingen de computer in de klas? Doen ze dat op een veilige manier? En leren ze er echt wat van? Tot het begin van vorig schooljaar was het heel onduidelijk wat leraren en leerlingen met de computer deden op school. Met tien eindtermen en ontwikkelingsdoelen zet de overheid vanaf 1 september 2007 de puntjes op de i.

VIER REDENEN WAAROM EINDTERMEN ICT NODIG ZIJN:

- 1** Informatie- en communicatietechnologie verandert de maatschappij voortdurend. Het onderwijs kan niet achterblijven. ICT-vaardigheden zijn nieuwe basisvaardigheden geworden en de school is de plaats bij uitstek om ze alle leerlingen, studenten en cursisten bij te brengen.
- 2** Niet elk kind heeft thuis een computer. Het opnemen van ICT in de eindtermen moet kansenongelijkheid helpen tegengaan.
- 3** Met ICT kunnen we het onderwijs- en leerproces veranderen en verrijken.
- 4** Leerlingen die ICT-competenties verwerven, zullen beter kunnen participeren aan de samenleving en vinden later makkelijker een gepaste job.

Wat is jouw computerpromille?

Hoe ver sta jij met de computer in je klas, in je school? Zet je de eerste stappen (of al iets meer) en wil je nog veel leren? Ben je meer ervaren en zoek je mogelijkheden en kapstokken om je knowhow met collega's te delen? Of ben je echt al een oude rot in het vak met expertise waar de hele school wat aan heeft? Kortom: ben je een leerder, een mentor of een ambassadeur? Doe de test. Kruis naast elke stelling aan of ze bij jou past.

	JA	NEE
1 Ik gebruik de computer voor administratieve taken, zoals het opmaken van rapporten, verslagen of brieven.		
2 Als ik mijn lessen voorbereid, gebruik ik het internet als informatiebron.		
3 Ik maak voor de leerlingen werkbladen op de computer. Daarop zet ik zowel teksten als afbeeldingen.		
4 Ik integreer audiovisuele media in mijn lessen.		
5 Als het in mijn lessen past, laat ik mijn leerlingen met behulp van ICT naar relevante informatie zoeken. Dit zoekwerk gebeurt in de klas.		
6 Ik kan educatieve software installeren op mijn eigen computer.		
7 Mijn leerlingen maken geregeld taken en oefeningen op de computer of dienen ze digitaal in.		
8 Ik laat mijn leerlingen gebruik maken van software om bepaalde vaardigheden in te oefenen.		
9 Ik kan een digitaal tekenprogramma creatief gebruiken tijdens de lessen.		
10 Ik schakel de computer in als middel om te differentiëren. Zo vraag ik bijvoorbeeld aan de ICT-coördinator om uitbreidingsoefeningen op de klascomputers te plaatsen voor leerlingen die sneller klaar zijn met hun taken.		
11 Ik kan onverwachte gebeurtenissen tijdens een ICT-les (bv. technische storing, leerling die ongevraagd chat ...) zo afhandelen dat de les er zo weinig mogelijk door wordt gestoord.		
12 Buiten de schooluren kunnen de leerlingen mij mailen of een chatkanaal gebruiken om mij vragen te stellen over les of leerstof.		
13 Ik slaag er aardig in om de ICT-ontwikkelingen binnen mijn vakgebied bij te houden.		
14 Ik ben een aanspreekpunt voor mijn collega's als er technische problemen zijn met ICT.		
15 Ik kan mijn ideeën over en ervaringen met ICT op zo'n manier delen met mijn collega's dat zij ervan leren. Ik licht hen in over interessante ontwikkelingen op het gebied van ICT, zoals studiedagen en nuttige software en/of websites.		
16 Ik kan met leraren kennis en ervaringen uitwisselen op een internetforum.		
17 Ik wissel informatie en ideeën uit met andere scholen over ICT en de integratie ervan in de schoolwerking.		
18 Ik draag in ons team actief bij tot de verdere visieontwikkeling op leren en onderwijs en de rol die ICT daarbij speelt.		
19 Ik ben (mee) verantwoordelijk voor het opstellen van een strategisch werkplan voor de aankoop en het beheer van ICT.		
20 Op school erkennen mijn collega's me als de persoon die instaat voor alles wat met ICT te maken heeft.		

Tel alle ja's op en lees hiernaast welk profiel bij je past.

Je scoorde 1-7: LEERDER

Je bereidt je lessen voor en vraagt je af: "Welke bijdrage kan ICT in mijn klas leveren voor de kwaliteit van mijn onderwijs". Voor het antwoord surf je op het internet. Via trefwoorden zoek je naar informatie over het ICT-gebruik in je vakdomein. Je gaat kijken naar goede praktijkvoorbeelden die andere leraren op de website van KlasCement e.d. hebben geplaatst. Je gaat ook op zoek naar nascholing, bv. op de website van REN-Vlaanderen. Op school of binnen de schoolgemeenschap vraag je soms advies aan een deskundige, een mentor.

Paul Gernay (48), 7 op 20, LEERDER

"Als je denkt dat je niets met de computer kan doen als je godsdienst geeft, dan zit je er toch ver naast, hoor. Ik doe het al meer dan zes jaar. De Sixtijnse Kapel, een moskee, de Boeddha... Leerlingen vinden daar meer over op het web dan ik ze kan vertellen. We houden ook contact met zuster Lieve, die missionaris is in Mongolië en die we helpen met projecten. Zes jaar geleden hadden nogal wat leerlingen nog geen computer thuis, dus vond ik het zeker nodig ze ermee te laten werken. Nu hebben ze er allemaal één, maar we gaan door. Via ICT breng ik mijn leerlingen in contact met andere culturen. Een grote computerspecialist ben ik niet, maar elk jaar volg ik wel een cursus."

Paul Gernay geeft godsdienst in de Sint-Amandusschool in Meulebeke (basisonderwijs).

Je scoorde 8-15: MENTOR

Je onderzoekt je eigen klaspraktijk en die van de vakgroep en stelt jezelf de vraag: "Welke bijdrage kan ICT in mijn klas en vakgroep leveren voor de kwaliteit van ons onderwijs".

Je overloopt je bevindingen met collega's en houdt ze op de hoogte van ICT-ontwikkelingen in het vak. Je bent graag bereid ICT-leerders te helpen. Je downloadt lesmateriaal en past het aan voor eigen gebruik of reageert kritisch op aangeboden lesmateriaal.

Veerle Roose (31), 15 op 20, MENTOR

"Ik gebruikte de computer al acht jaar in mijn klas: eerst de gewone programma's, dan kwamen er communicatieprojecten. Toen onze ICT-coördinator met pensioen ging, nam ik het van hem over. Hij was een echte ICT-ambassadeur, een kartrekker, wiens werk ik voortzet. Een technicus ben ik niet, daar hebben we gelukkig iemand anders voor. Dus focus ik op het didactische gebruik van ICT: collega's stimuleren, info en tips doorgeven, klaar staan voor vragen. Ik pluis veel vrije software uit." "De collega's schrokken wel toen ze de nieuwe eindtermen zagen, maar die zijn volgens mij makkelijk te integreren in de lessen. Met één goede toepassing verwerk je ze allemaal tegelijk, als je het goed aanpakt. We organiseren veel vorming op school. Ik hoop op termijn één mentor per graad te hebben, zodat het werk niet stilvalt."

Veerle Roose is zorg- en ICT-coördinator en beleidsondersteuner van de Stedelijke Basisschool in Desselgem.

Je scoorde 16-20: AMBASSADEUR

Je onderzoekt je eigen klaspraktijk en die van je school en stelt jezelf de vraag: "Welke bijdrage kan ICT in mijn klas en school leveren voor de kwaliteit van ons onderwijs". Je overloopt je bevindingen met vakcollega's en houdt ze op de hoogte van ICT-ontwikkelingen die voor de school van belang zijn. Je werkt actief mee aan een visie op ICT in het onderwijs. Je helpt graag ICT-mentoren en leerders. Je deelt lesmateriaal met collega's via onderwijsportalsites. Je probeert niet alleen binnen je school maar ook daarbuiten gangmaker te zijn.

Lieven Van Parys (53), 20 op 20, AMBASSADEUR

"De eerste computer in mijn klas was een Sinclair Spectre, in 1982. Daar konden we de baan van een raket mee berekenen. Later deed ik er 'drill en practice' mee in de les, remedieerde ik leerlingen met rekenmoeilijkheden en zo ging dat verder en verder, tot internet nog meer mogelijkheden bood. Nu coördineer ik vooral internationale projecten. Ik was ook een van de eerste

ICT-nascholers. Wat ik vooral heb ervaren is dat de computer leerlingen enorm motiveert om te leren. De nieuwe eindtermen sluiten daar perfect bij aan. Leraren krabben zich wel eens in het haar: hoe moet ik dat klaar-spelen? Maar ik stel ze gerust: organiseer een blog en je bent met al die eindtermen bezig. Veel hangt af van de creativiteit en de toepassingen van de leerkracht..."

Lieven Van Parys is ICT-coördinator van de vijf basisscholen in Meulebeke. Hij is een van de ICT-pioniers in Vlaanderen en werd al veelvuldig bekroond voor zijn vele ideeën en projecten.

SOCIAAL-ETHISCHE COMPETENTIES

een positieve houding • ter ondersteuning van het leren
veilig • verantwoord • doelmatig

Wat moet je doen in de klas?

Vanaf 1 september 2007 staat vast wat elke leraar via ICT moet nastreven of bereiken in de klas. Tien eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de eerste acht voor de leerlingen van het basisonderwijs en van het buitengewoon basisonderwijs (types 1, 2, 7 en 8) en alle tien voor de leerlingen van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs (A-stroom, B-stroom) en van het buitengewoon secundair onderwijs OV 3.

- 1 De leerlingen hebben een positieve houding tegenover ICT en zijn bereid ICT te gebruiken om hen te ondersteunen bij het leren.
- 2 De leerlingen gebruiken ICT op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier.
- 3 De leerlingen kunnen zelfstandig oefenen in een door ICT ondersteunde leeromgeving.
- 4 De leerlingen kunnen zelfstandig leren in een door ICT ondersteunde leeromgeving.
- 5 De leerlingen kunnen ICT gebruiken om eigen ideeën creatief vorm te geven.
- 6 De leerlingen kunnen met behulp van ICT voor hen bestemde digitale informatie opzoeken, verwerken en bewaren (basisonderwijs en buitengewoon basisonderwijs). De leerlingen kunnen met behulp van ICT digitale informatie opzoeken, verwerken en bewaren (eerste graad SO en OV3).
- 7 De leerlingen kunnen ICT gebruiken bij het voorstellen van informatie aan anderen.
- 8 De leerlingen kunnen ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren.
- 9 De leerlingen kunnen afhankelijk van het te bereiken doel adequaat kiezen uit verschillende ICT-toepassingen (eerste graad SO en OV3).
- 10 De leerlingen zijn bereid hun handelen bij te sturen na reflectie over hun eigen en elkaars ICT-gebruik (eerste graad SO en OV3).

Waar vind je...?

Waar vind je hard- en software, gepaste opleidingen, lesmateriaal, forums om ervaringen te delen en vragen te stellen, gunsttarieven, internationale projecten...? Hieronder krijg je een overzicht van de belangrijkste bronnen.

Hoe kan ik de schoolvisie op ICT verder ontwikkelen?

www.ond.vlaanderen.be/ict/visie - elektronisch instrument van REN Vlaanderen en de Universiteit Gent waarmee scholen zelf stapsgewijs kunnen nagaan hoe ver ze al staan met de invoering van de ICT-eindtermen en hoe ze de verdere integratie van ICT kunnen ontwikkelen.

Hoe financier ik de ICT-infrastructuur in mijn school?

- www.ond.vlaanderen.be/ict/infrastructuur - informatie over de inhaaloperatie voor ICT-infrastructuur en gunsttarieven voor breedband internettoegang.

Hoe en waar vind ik digitale leermiddelen en software?

- De educatieve en wetenschappelijke uitgevers ontwikkelen kwaliteitsvolle digitale leermiddelen die autonoom of in aansluiting bij hun methodes bruikbaar zijn. Raadpleeg hun aanbod via hun catalogi of websites.
- www.klascement.net - gratis lesmateriaal: lesbladen, oefeningen, software, sites ..., gerubriceerd per onderwijsniveau en vak- of leergebied.
- www.ond.vlaanderen.be/publicaties - bestel de gratis cd-rom met educatieve vrije software (open source software), ook downloadbaar via <http://vrijesoftware.klascement.net>.
- www.ingebeeld.be - lesmateriaal voor audiovisuele vorming (Canon-Cultuurcel).
- www.ond.vlaanderen.be/ict/infrastructuur - raamovereenkomsten voor goedkoop of zelfs gratis gebruik van Microsoft- en IBM-software.
- www.ond.vlaanderen.be/publicaties - publicaties met praktijkvoorbeelden over de zinvolle integratie van digitale leermiddelen voor het kleuter-, basis- en secundair onderwijs.

Waar kan ik opleiding volgen in het pedagogisch gebruik van ICT?

www.renvlaanderen.be - ICT-nascholingen voor leraren (didactisch ICT-gebruik), directies (organisatorische aspecten van ICT-integratie) en ICT-coördinatoren (technische opleidingen). Het REN werkt thematisch en vraaggestuurd. Raadpleeg het aanbod of nodig een deskundige uit voor opleidingen op maat van je school.

Bestaan er specifieke projecten voor Leerzorg en ICT?

De overheid ondersteunt diverse projecten:

- www.wai-not.be - speciaal ontwikkelde leeromgeving én aangepaste e-mailclient voor leerlingen met mentale beperkingen.
- www.bednet.be - afstandsonderwijs voor langdurig en chronisch zieke kinderen en jongeren de kans.
- www.letop.be - ICT-tools voor leerlingen met leerproblemen (dyslexie, ADHD, dyscalculie, taalachterstand ...).

Hoe kan ICT mij helpen bij een internationaal project?

- www.eun.org - projecten, leermiddelen en onderzoek van het Europees Schoolnetwerk.
- www.etwinning.be - eenvoudig samenwerken via ICT met andere Europese scholen.

Meer info:

- over de ICT-eindtermen: www.ond.vlaanderen.be/dvo
- over het ICT-ondersteuningsbeleid: www.ond.vlaanderen.be/ict
- contact (over de ICT-eindtermen): karl.desloovere@ond.vlaanderen.be